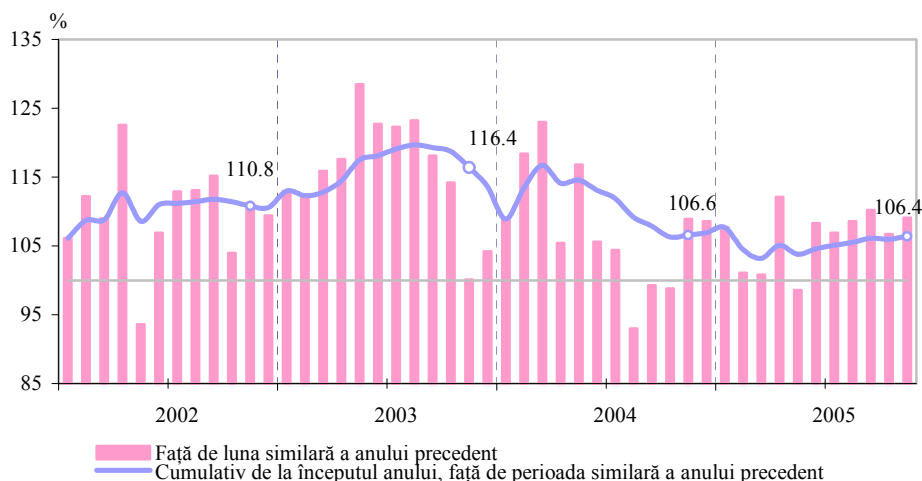

Sectorul real*

În luna noiembrie 2005 volumul *producției industriale* în sumă de 1807.0 mil. lei a crescut în termeni reali cu 9.1 la sută față de luna similară a anului 2004 (graficul nr. 1).

Graficul nr. 1. Ritmul de creștere real al volumului producției industriale

De la începutul anului curent volumul producției industriale a constituit 14559.9 mil. lei, nivel superior cu 6.4 la sută în termeni reali față de perioada respectivă a anului 2004.

Creșterea volumului producției industriale a fost susținută de cele trei activități sectoriale de bază. Industria prelucrătoare (88.6 la sută din totalul producției industriale) a contribuit la creșterea reală a producției industriale cu 5.2 puncte procentuale, inclusiv industria alimentară și a băuturilor – cu 2.4 puncte procentuale. Volumul producției industriei prelucrătoare s-a majorat în termeni reali cu 5.7 la sută, inclusiv cel al producției industriei alimentare și a băuturilor (62.6 la sută din acest sector) a sporit cu 4.7 la sută. Sporul real al producției din industria extractivă a fost de 12.4 la sută, iar activitatea energie electrică și termică, gaze și apă a avut o creștere ascendentă de la începutul anului, înregistrând 12.7 la sută.

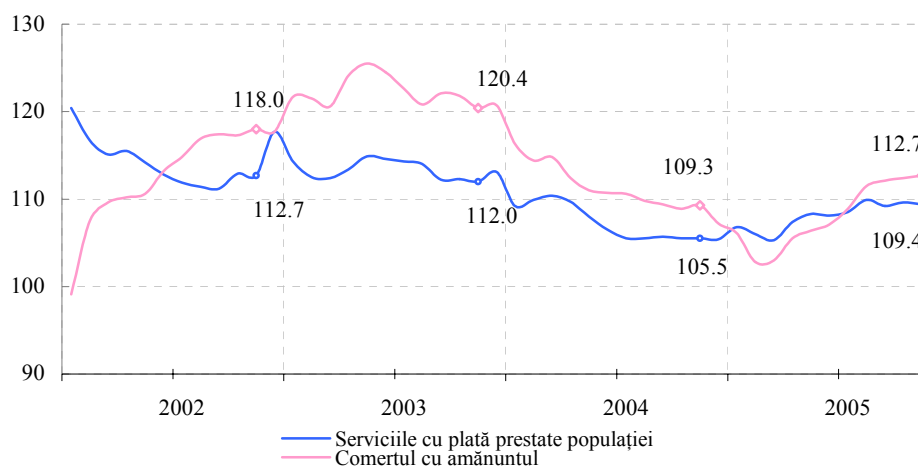
În comparație cu perioada similară a anului 2004, volumul producției s-a diminuat în următoarele activități: producția de aparatură și instrumente de măsură (cu 22.2 la sută), prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn (cu 17.1 la sută), recuperarea deșeurilor și resturilor de materiale reciclabile (cu 14.5 la sută).

Din numărul întreprinderilor supuse evidenței lunare (676 întreprinderi) în 43.6 la sută s-a redus volumul producției industriale față de perioada corespunzătoare a anului precedent.

* în baza informației Biroului Național de Statistică, pe întreprinderile și organizațiile supuse evidenței lunare

Comerțul cu amănuntul desfășurat prin unitățile comerciale în perioada ianuarie–noiembrie 2005 a totalizat 9777.0 mil. lei, marcând o creștere reală cu 12.7 la sută față de perioada corespunzătoare a anului precedent (graficul nr. 2). În luna noiembrie 2005 volumul comerțului s-a majorat cu 13.9 la sută în termeni reali față de luna corespunzătoare a anului precedent.

Graficul nr. 2. **Evoluția comerțului cu amănuntul și a serviciilor prestate populației, %** (de la începutul anului, față de pe perioada similară a anului precedent)

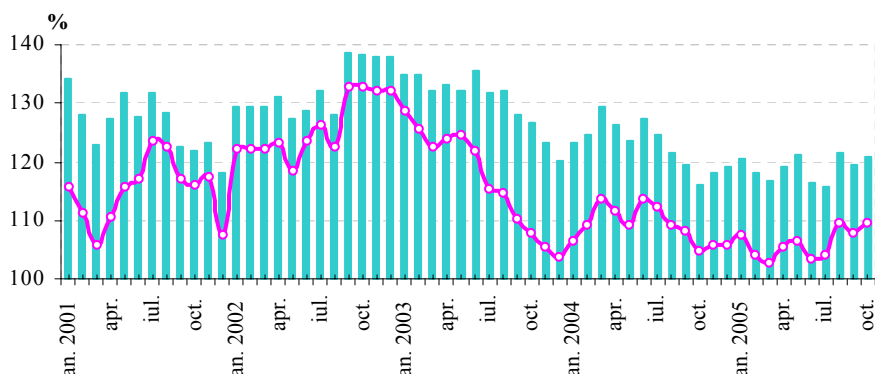
Unitățile comerciale cu proprietate privată au înregistrat o creștere a vânzărilor de la începutul anului curent cu 12.5 la sută, realizând 68.8 la sută din totalul comerțului cu amănuntul, iar unitățile cu proprietate mixtă cu participare străină (23.7 la sută din total vânzări) au consemnat o creștere cu 17.2 la sută. În proprietatea publică evoluția în termeni reali a vânzărilor cu amănuntul continuă să fie în declin, diminuându-se cu 4.3 la sută.

Volumul **serviciilor cu plată prestate populației** în ianuarie–noiembrie 2005 a constituit 5957.7 mil. lei, sporind în termeni reali cu 9.4 la sută față de perioada similară a anului precedent (graficul nr. 2). Serviciile prestate în proprietatea publică au fost preponderente, constituind 46.0 la sută din total servicii, însă cel mai mare ritm de creștere (cu 12.5 la sută) a fost înregistrat în unitățile cu proprietate privată. Pe toate tipurile de proprietăți s-au consemnat creșteri ale volumului serviciilor prestate față de perioada corespunzătoare a anului 2004.

Salariul mediu* pentru un angajat din economia națională în luna octombrie 2005 a constituit 1377.5 lei, înregistrând o creștere în termeni nominali cu 20.8 la sută și în termeni reali – cu 9.6 la sută față de luna similară a anului precedent (graficul nr. 3). De la începutul anului 2005 fondul de remunerare a personalului a însumat 7423.2 mil. lei.

*la întreprinderile cu numărul de salariați 20 și mai mare

Graficul nr. 3. Dinamica indicatorilor

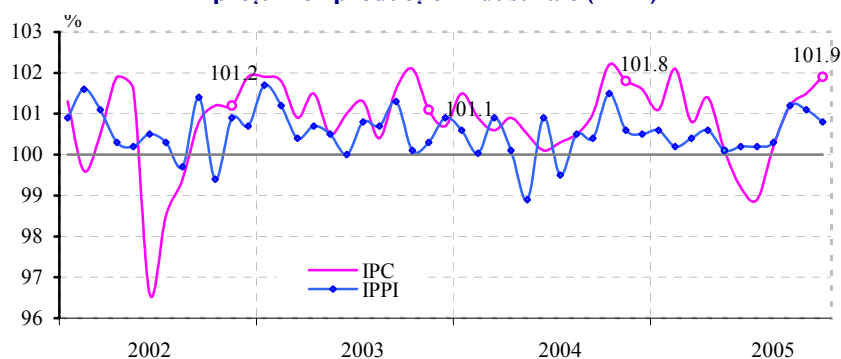

La 31 octombrie 2005 suma restanțelor pentru retribuirea muncii, cu termenul de achitare expirat, a însumat 106.5 mil. lei (s-a redus cu 0.8 mil. lei față de 30 septembrie 2005), constituind 13.2 la sută din fondul de remunerare a salariaților pentru luna octombrie 2005.

Nivelul inflației

În luna noiembrie **prețurile de consum** s-au majorat cu 1.9 la sută față de luna precedentă, inclusiv la produsele alimentare – cu 2.5 la sută, la mărfurile nealimentare și la serviciile prestate populației – cu 2.1 și 0.4 la sută, respectiv (graficul nr. 4).

Graficul nr. 4. Evoluția lunară a indicelui prețurilor de consum (IPC) și a prețurilor producției industriale (IPPI)

Cele mai mari creșteri de prețuri la **produsele alimentare**, în comparație cu luna precedentă, au fost înregistrate la cartofi – cu 24.8 la sută, la ouă – cu 14.7 la sută, la legume – cu 14.3 la sută, la fructe proaspete – cu 12.2 la sută, la lapte și produse lactate – cu 2.1 la sută.

În categoria **mărfurilor nealimentare** importante majorări de prețuri au fost consemnate la combustibil – cu 5.6 la sută (inclusiv la benzină și motorină prețurile s-au redus cu 2.6 la sută), la medicamente – cu 1.8 la sută, la încălțăminte – cu 1.6 la sută.

În grupul **serviciilor prestate populației** tarifele au rămas, în general, la nivelul lunii octombrie 2005.

De la începutul anului 2005 prețurile de consum au crescut cu 8.5 la sută, inclusiv la produsele alimentare – cu 6.3 la sută, la mărfurile nealimentare – cu 13.7 la sută și la serviciile prestate – cu 6.2 la sută.

În noiembrie 2005 *inflația cumulativă pentru ultimele 12 luni* a constituit 10.3 la sută, inclusiv la produsele alimentare – 9.3 la sută, la mărfurile nealimentare – 14.6 la sută și la serviciile prestate populației – 6.5 la sută.

Contribuția elementelor la formarea indicelui prețurilor de consum este prezentată în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1. Contribuția componentelor, %

	Octombrie 2005		Noiembrie 2005	
	contribuția	contribuția / IPC	contribuția	contribuția / IPC
IPC	1.5	100.0%	1.9	100.0%
Produse alimentare	1.00	66.7	1.16	61.0
Mărfuri nealimentare	0.40	26.7	0.63	33.2
Servicii cu plată	0.10	6.6	0.11	5.8

Sursa: BNS și BNM

Prețurile producătorilor de producție industrială în luna noiembrie s-au majorat cu 0.8 la sută față de octombrie 2005 (graficul nr. 4). În activitatea de bază – industria prelucrătoare, prețurile au crescut cu 0.2 la sută. În industria extractivă prețurile s-au majorat cu 4.3 la sută, iar la energia electrică și termică, gaze și apă – cu 3.7. la sută. Cele mai mari majorări lunare ale prețurilor la producător în luna analizată au fost consemnate în industria chimică (cu 6.8 la sută), activitatea fabricării produselor de tutun (cu 4.0 la sută), fabricării hârtiei și cartonului (cu 2.9 la sută). De la începutul anului prețurile producătorilor de producție industrială au crescut cu 6.8 la sută.

Instrumentele politicii monetare

Ratele dobânzilor

Ratele dobânzilor la instrumentele monetare ale BNM în luna noiembrie 2005 au fost menținute la nivelul stabilit prin hotărârea Consiliului de administrație al BNM din 25 august 2005:

- ✓ **rata de bază** aplicată pentru operațiunile REPO de cumpărare pe termen de două luni a hârtiilor de valoare de stat (HVS), efectuate în cadrul operațiunilor de piață deschisă ale BNM – 12.5 la sută anual;
- ✓ rata dobânzii la facilitatea de lombard – 14.0 la sută anual;
- ✓ rata dobânzii la creditele overnight – 15.0 la sută anual;
- ✓ rata dobânzii la depozitele overnight acceptate de BNM de la bănci – 2.0 la sută anual.

Rata dobânzii la creditele acordate pe termen lung (mai mare de 5 ani) s-a menținut la nivelul de 10.5 la sută anual.

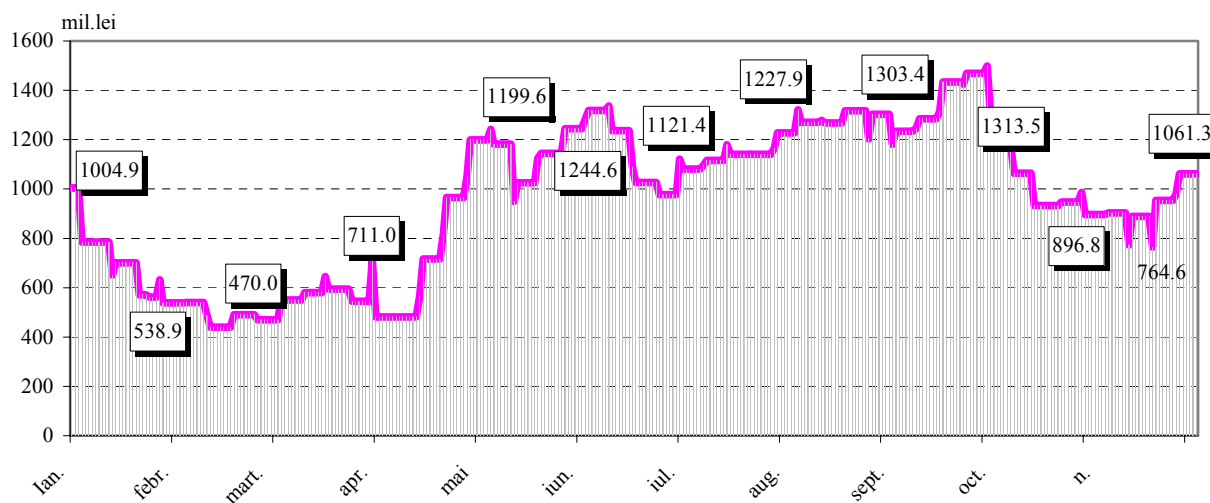
Operațiunile de sterilizare

Pe parcursul lunii gestionare Banca Națională a Moldovei a intensificat intervențiile pe piața monetară în vederea absorbției surplusului de lichiditate. Volumul operațiunilor de sterilizare s-a majorat cu 77.4 mil. lei (sau cu 10.8 la sută) față de luna octombrie 2005 și a constituit 796.3 mil. lei.

Rata medie ponderată a dobânzii la operațiunile de sterilizare s-a redus cu 0.09 puncte procentuale comparativ cu luna precedentă, înregistrând nivelul de 3.77 la sută anual.

Valoarea medie zilnică a lichidității sterilizate a constituit 935.0 mil. lei, soldul zilnic variind pe parcursul lunii între minima de 764.6 mil. lei și maxima de 1061.3 mil. lei, înregistrată la finele lunii (graficul nr. 5).

Graficul nr. 5. Soldul zilnic al operațiunilor de sterilizare aplicate de BNM în perioada ianuarie-noiembrie 2005

Operațiunile de vânzare a Certificatelor BNM

Licitațiile de plasare a Certificatelor Băncii Naționale, desfășurate în perioada gestionară, au evidențiat o majorare a cererii, ofertei și, respectiv, a volumului efectiv sterilizat până la 413.8 mil. lei. Rata medie ponderată a dobânzii la CBN a consemnat

un nivel de 3.66 la sută anual, fiind în scădere cu 0.13 puncte procentuale (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2. Operațiunile de vânzare a Certificatelor BNM

Perioada	Volumul ofertei la valoarea nominală (mil. lei)	Volumul cererii la valoarea nominală (mil. lei)	Volumul Certificatelor comercializate la prețul de vânzare (mil. lei)	Rata medie ponderată (%)	Termenul (zile)
Ianuarie 2005	100.0	378.8	99.4	7.29	28
Februarie	-	-	-	-	-
Martie	430.0	620.0	311.0	1.63	28
Aprilie	350.0	921.3	349.6	1.42	28
Mai	475.0	555.3	409.6	3.02	28
Iunie	455.0	500.5	438.2	3.21	28
Iulie	470.0	620.8	460.9	3.23	28
August	550.0	619.4	527.4	3.19	28
Septembrie	650.0	730.1	615.0	3.16	28
Octombrie	395.0	496.6	393.9	3.79	28
Noiembrie	420.0	522.2	413.8	3.66	28

Corespunzător, soldul CBN în circulație la finele lunii noiembrie a constituit 413.8 mil. lei la prețul de vânzare, sau cu 19.9 mil. lei peste nivelul înregistrat la 31 octombrie 2005.

Operațiunile de depozit

Prin intermediul licitațiilor de depozit, în perioada raportată s-au efectuat sterilizări în sumă de 382.5 mil. lei, sau cu 17.7 la sută mai mult față de luna precedentă (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3. Operațiunile de depozit

Perioada	Volumul ofertei (mil. lei)	Volumul cererii (mil. lei)	Volumul depozitelor plasate (mil. lei)	Rata medie ponderată (%)	Termenul mediu al depozitelor (zile)
Januarie 2005	120.0	457.5	120.0	6.13	45
Februarie	350.0	988.0	350.0	2.35	37
Martie	300.0	358.5	300.0	3.94	42
Aprilie	600.0	1068.0	600.0	1.77	54
Mai	395.0	429.0	335.0	3.83	56
Iunie	450.0	561.0	428.0	4.02	56
Iulie	380.0	569.0	376.0	4.00	56
August	400.0	597.5	400.0	3.88	52
Septembrie	570.0	630.5	518.0	3.71	42
Octombrie	325.0	440.0	325.0	3.94	42
Noiembrie	400.0	411.5	382.5	3.89	51

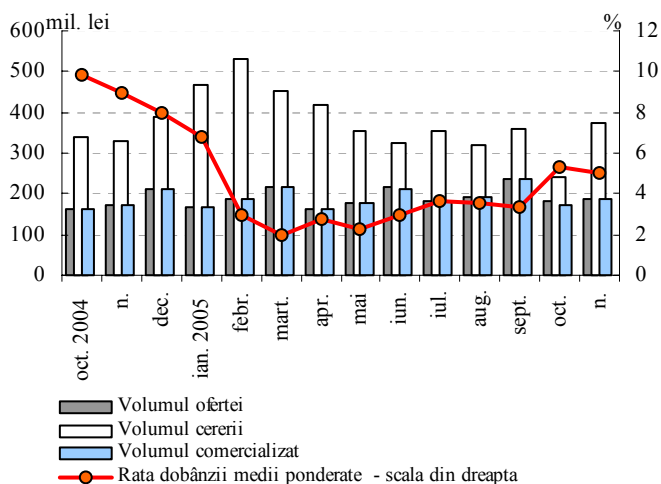
Rata medie ponderată a dobânzii la operațiunile de depozit s-a diminuat cu 0.05 puncte procentuale și a înregistrat 3.89 la sută anual. Termenul mediu al depozitelor plasate în luna noiembrie s-a majorat până la 51 zile.

Soldul depozitelor acceptate de BNM s-a majorat de la 503.0 mil. lei la 31 octombrie până la 647.5 mil. lei la sfârșitul lunii noiembrie, 2005.

Piețele financiare

În luna gestionară pe piața primară a titlurilor de stat au fost lansate 14 emisiuni de HVS. Volumul ofertei a însumat 187.0 mil. lei (în creștere cu 3.0 mil. lei față de luna octombrie 2005) și a acoperit doar 49.8 la sută din volumul cererilor înaintate de către

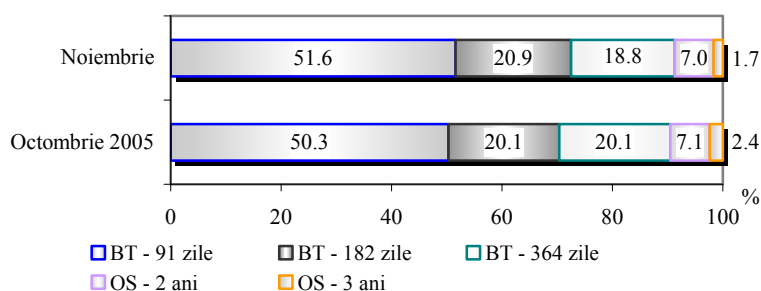
Graficul nr. 6. Totalurile licitațiilor de comercializare a HVS pe piața primară

băncile comerciale (375.6 mil. lei). Volumul titlurilor adjudecate s-a cifrat la 186.2 mil. lei, fiind în creștere cu 16.4 mil. lei față de luna precedentă (graficul nr. 6).

Din volumul total de titluri de stat plasate pe piața primară, 185.5 mil. lei, sau 99.6 la sută au fost procurate de către bănci în portofoliile proprii. Ponderea HVS procurate de către bănci din contul investitorilor s-a redus de la 9.7 (în luna octombrie) până la 0.4 la sută.

Graficul nr. 7. Structura HVS comercializate pe piața primară, %

Analiza structurii pe scadențe a HVS plasate pe piața primară nu relevă modificări esențiale față de luna anterioară, ponderea majoritară (51.6 la sută) revenindu-le în continuare titlurilor pe termen de 91 zile (graficul nr. 7). Scadența medie s-a redus de la 233 zile

Tabelul nr. 4. Rata medie ponderată a dobânzii la HVS, %

	Rata nominală a dobânzii la HVS cu scadența până la 1 an				Rata efectivă a dobânzii la OS	
	BT 91 zile	BT 182 zile	BT 364 zile	medie ponderată	2 ani	3 ani
Ianuarie 2005	5.68	6.81	9.40	6.76	-	-
Februarie	1.99	3.09	5.12	2.77	8.39	8.77
Martie	1.21	1.98	3.72	1.93	-	-
Aprilie	1.62	3.89	5.06	2.71	5.62	-
Mai	1.24	2.98	4.34	2.25	5.43	6.38
Iunie	2.32	3.10	4.67	2.94	5.40	5.86
Iulie	3.32	3.40	4.90	3.65	5.45	5.93
August	3.08	3.30	4.79	3.51	5.52	6.04
Septembrie	2.88	3.19	4.57	3.33	5.40	5.85
Octombrie	4.89	5.31	6.23	5.28	5.88	6.31
Noiembrie	4.58	5.02	6.12	4.98	7.21	7.65

în luna octombrie până la 223 zile în luna noiembrie.

Deși evoluția ratelor dobânzilor la HVS cu termenele de circulație de până la un an pe parcursul lunii n-a manifestat fluctuații esențiale, rata medie nominală

a dobânzii s-a plasat cu 0.3 puncte procentuale sub nivelul lunii precedente, constituind 4.98 la sută anual. Concomitent, ratele efective ale dobânzii la obligațiunile de stat de 2 și 3 ani emise în luna noiembrie au cunoscut o ușoară creștere, cifrându-se la 7.21 la sută și 7.65 la sută, respectiv (tabelul nr. 4).

Răscumpărările HVS cu scadența în luna gestionară au însumat 166.0 mil. lei la valoarea nominală. La data de 30 noiembrie 2005 în **Sistemul de înscrieri în conturi (SIC)** au fost înregistrate HVS în volum total de 4237.7 mil. lei la valoarea nominală, inclusiv HVS emise prin intermediul licitațiilor pe piața primară în volum de 1185.7 mil. lei.

La finele lunii **volumul titlurilor de stat în circulație** (plasate la licitațiile pe piața primară) a constituit 1152.8 mil. lei la prețul de cumpărare (tabelul nr. 5), venitul din realizarea hârtiilor de valoare de stat pe parcursul anului curent constituind 176.7 mil. lei.

Tabelul nr. 5. **Datoria de stat internă** (mil. lei)

	Sold la 31.12.2004	Sold la 31.10.2005	Sold la 30.11.2005
Datoria Guvernului contractată de la Banca Națională a Moldovei	2738.0	2611.0	2611.0
- împrumuturi acordate	2338.0	2211.0	2211.0
- HVS în portofoliul BNM	400.0	400.0	400.0
Volumul HVS în circulație (plasate la licitații pe piața primară)	976.1	1131.7	1152.8
Total datorie de stat internă	3714.1	3742.7	3763.8

Datoria de stat internă

În perioada ianuarie–noiembrie 2005, **datoria de stat internă** s-a majorat cu 49.7 mil. lei, constituind 3763.8 mil. lei la 30 noiembrie 2005 (tabelul nr. 5).

Activitatea băncilor pe piața monetară

Rulajul total al tranzacțiilor pe piața monetară efectuate de către bănci a însumat 316.6 mil. lei, fiind în scădere, comparativ cu luna octombrie, cu 47.1 mil. lei, sau cu circa 13.0 la sută.

Din totalul operațiunilor pe piața monetară, ponderea majoritară (91.4 la sută) a revenit **creditelor / depozitelor interbancare în lei**, al căror volum a constituit 289.5 mil. lei și care s-a redus cu 7.3 la sută comparativ cu luna octombrie 2005. Rata medie ponderată la credite / depozite interbancare s-a micșorat cu 1.29 puncte procentuale, constituind 6.76 la sută anual.

Volumul total al tranzacțiilor pe **pieța secundară a titlurilor de stat** în luna noiembrie 2005 s-a majorat cu 12.2 mil. lei față de luna precedentă, înregistrând 20.8 mil. lei, din care 15.8 mil. lei au fost tranzacții cu HVS și 5.0 mil. lei – cu CBN. Rata nominală medie ponderată a profitului la operațiunile cu HVS și cea la operațiunile cu CBN a constituit, respectiv, 3.44 la sută și 3.80 la sută anual.

Operațiunile REPO au înregistrat 6.3 mil. lei, fiind reprezentate doar de tranzacțiile cu HVS. Rata REPO a constituit 9.0 la sută pe termen mediu de 29 zile.

Piața creditelor și a depozitelor

Soldul creditelor în economie* s-a majorat cu 305.1 mil. lei (3.3 la sută), constituind 9622.2 mil. lei la 30 noiembrie 2005. Această evoluție s-a datorat atât creșterii soldului creditelor acordate în moneda națională cu 203.3 mil. lei (3.6 la sută), cât și a soldului creditelor în valută străină (exprimate în MDL) cu 101.8 mil. lei (2.8 la sută).

Majorarea soldului **creditelor în MDL** a fost generată de sporirea volumului creditelor acordate întreprinderilor private cu 80.3 mil. lei (2.0 la sută), altor organizații financiare care practică unele operațiuni financiare și persoanelor fizice, cu 14.3 mil. lei (2.6 la sută) și cu 123.5 mil. lei (15.3 la sută), respectiv, în timp ce creditele acordate întreprinderilor de stat s-au micșorat cu 14.8 mil. lei (4.5 la sută).

* conform metodologiei FMI, din total credite în economie (inclusiv dobânda calculată la credite și creditele băncilor aflate în proces de lichidare) sunt excluse creditele interbancare și creditele acordate Guvernului

Tabelul nr. 6. **Dinamica creditelor acordate de bănci** (mil. lei)

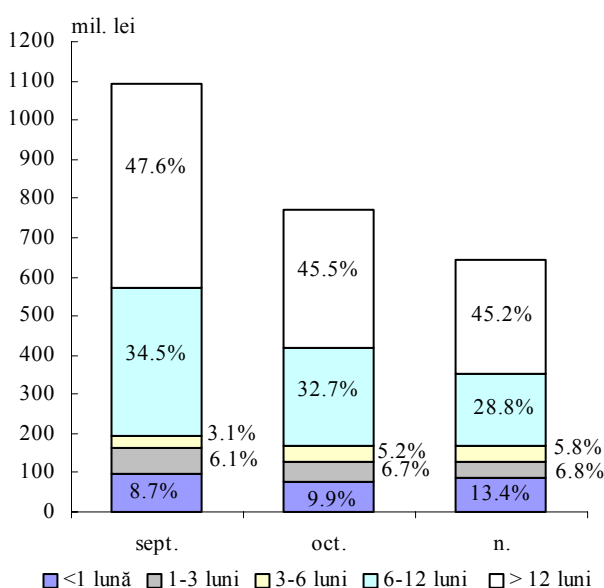
Perioada	Sold la sfârșitul perioadei			Credite				
	total	în MDL	în valută străină	total	în MDL		în valută străină	
					volumul	dobânda, %	volumul	dobânda, %
Decembrie 2004	7399.4	4272.0	3127.4	954.8	659.0	21.11	295.8	11.35
Ianuarie 2005	7320.8	4274.4	3046.4	524.2	338.9	21.16	185.3	11.29
Februarie	7444.0	4331.5	3112.5	757.1	485.2	20.88	271.9	11.26
Martie	7619.3	4447.4	3171.9	1048.8	656.0	20.70	392.8	11.45
Aprilie	7794.3	4569.9	3224.4	1037.3	646.2	20.16	391.1	11.18
Mai	7976.4	4770.0	3206.4	963.4	646.4	19.21	317.0	11.29
Iunie	8117.9	4982.2	3135.7	1096.6	769.5	19.36	327.1	11.06
Iulie	8183.8	4958.2	3225.6	957.2	660.8	19.32	296.4	11.18
August	8403.0	5019.8	3383.2	1253.8	763.4	18.71	490.4	10.68
Septembrie	8976.9	5457.5	3519.4	1686.7	1188.3	18.14	498.4	11.05
Octombrie	9317.1	5678.0	3639.1	1244.6	873.5	18.21	371.1	11.07
Noiembrie	9622.2	5881.3	3740.9	1239.0	848.4	17.98	390.6	11.10

În cadrul **creditelor în valută străină** a fost înregistrată majorarea soldului creditelor acordate următoarelor sectoare ale economiei: întreprinderilor de stat și întreprinderilor private cu 38.3 mil. lei (78.8 la sută) și, respectiv, cu 100.7 mil. lei (3.1 la sută), pe când cele acordate altor organizații financiare care practică unele operațiuni financiare și persoanelor fizice s-au micșorat cu 31.6 mil. lei (18.3 la sută) și cu 5.6 mil. lei (4.6 la sută).

Soldul creditelor în valută străină (exprimate în dolari SUA) a constituit 291.8 mil. USD, fiind în creștere cu 3.2 mil. USD (1.1 la sută) față de luna octombrie 2005.

Volumul creditelor acordate în MDL în luna noiembrie 2005 a constituit 848.4 mil. lei, fiind în scădere cu 25.1 mil. lei (2.9 la sută) față de luna precedentă.

Graful nr. 8. **Structura creditelor în MDL acordate persoanelor juridice de către bănci**

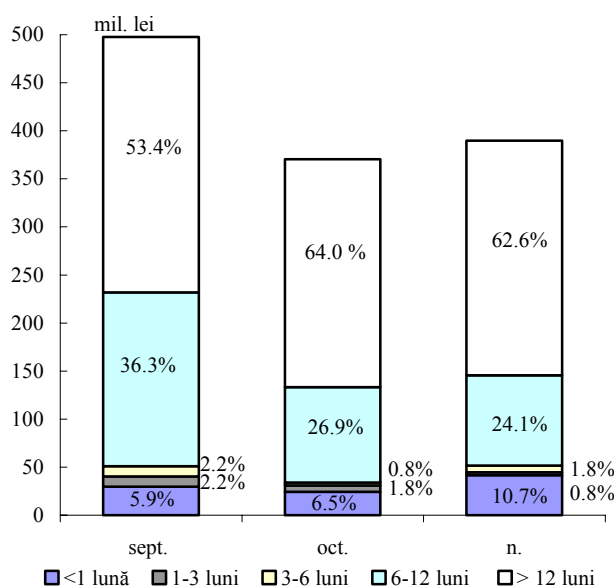

Cota-parte a creditelor acordate persoanelor juridice a constituit 75.8 la sută din volumul total al creditelor acordate în moneda națională. Ca și în perioada precedentă, în structura pe scadențe, ponderea majoră de 45.2 la sută le-a revenit creditelor acordate cu termene de peste 12 luni, în volum de 290.7 mil. lei cu o rată medie a dobânzii de 17.52 la sută. Totodată, s-a consemnat o micșorare cu 3.9 puncte procentuale a cotei creditelor cu termene de la 6 până la 12 luni, până la nivelul de 28.8 la sută din totalul creditelor acordate, celelalte categorii

de credite acordate în moneda națională manifestând o tendință de creștere (graficul nr. 8).

În luna noiembrie 2005 **rata medie a dobânzii la creditele în moneda națională** s-a micșorat până la 17.98 la sută anual, ca urmare a scăderii cu 3.71 puncte procentuale a dobânzii medii la creditele acordate persoanelor fizice (17.67 la sută), în timp ce rata medie a creditelor acordate persoanelor juridice a crescut cu 0.30 puncte procentuale (18.08 la sută).

Graficul nr. 9. Structura creditelor în valută străină acordate persoanelor juridice de către bănci

Volumul creditelor în valută străină acordate persoanelor juridice a constituit 389.7 mil. lei (echivalentul a 30.8 mil. USD, nivel superior cu 1.4 mil. USD celui din luna octombrie 2005). Creditele cu termene de peste 12 luni (acordate cu o rată medie a dobânzii de 10.96 la sută) au deținut în continuare o pondere majoră de 62.6 la sută în totalul creditelor în valută străină acordate persoanelor juridice, care a scăzut cu 1.4 puncte procentuale față de luna precedentă, odată cu creșterea considerabilă a celor cu termene de până la 1 lună, a căror pondere s-a majorat cu 4.2 puncte procentuale, până la nivelul de 10.7 la sută (graficul nr. 9).

Rata medie a dobânzii la creditele în valută străină acordate persoanelor juridice a crescut cu 0.03 puncte procentuale, constituind 11.10 la sută în luna noiembrie 2005.

În perioada de referință, **soldul depozitelor*** în sistemul bancar a însumat 10476.9 mil. lei, majorându-se cu 111.3 mil. lei (1.1 la sută) față de luna octombrie 2005. Creșterea acestuia s-a datorat sporirii depozitelor în moneda națională cu 190.7 mil. lei (3.3 la sută), în timp ce depozitele în valută străină s-au micșorat cu 79.4 mil. lei (1.8 la sută).

Soldul depozitelor la vedere a constituit 4011.3 mil. lei, micșorându-se cu 73.3 mil. lei față de luna octombrie 2005, în special, datorită reducerii depozitelor la vedere ale persoanelor juridice. Ponderea depozitelor la vedere în totalul depozitelor s-a diminuat cu 1.1 puncte procentuale, alcătuind 38.3 la sută.

Concomitent, **soldul depozitelor la termen** s-a majorat cu 184.6 mil. lei (2.9 la sută) și a însumat 6465.6 mil. lei.

Soldul depozitelor la termen în MDL a constituit 3590.8 mil. lei, majorându-se cu 147.1 mil. lei (4.3 la sută) față de luna precedentă.

* conform metodologiei FMI, din total depozite în sistemul bancar sunt excluse mijloacele băncilor comerciale și ale altor instituții financiare; conturile bugetului de stat; mijloacele extrabugetare; depozitele persoanelor fizice și juridice nerezidente

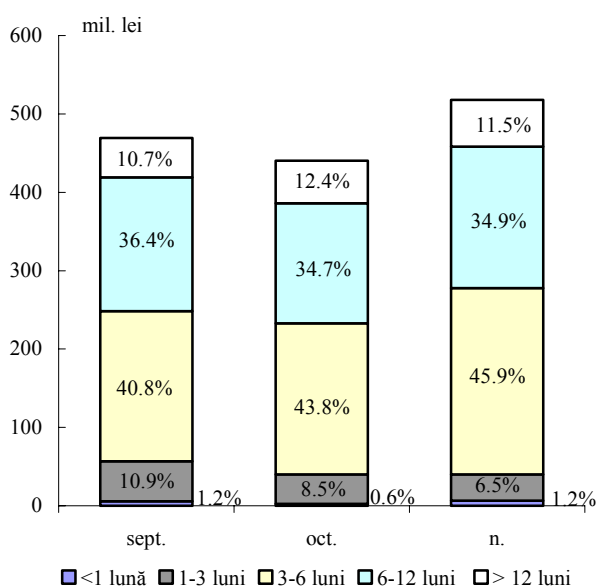
Tabelul nr. 7. **Dinamica depozitelor la termen** (mil. lei)

Perioada	Sold la sfârșitul perioadei			Depozite				
	total	în MDL	în valută străină	total	în MDL		în valută străină	
					volumul	dobânda, %	volumul	dobânda, %
Decembrie 2004	4965.9	2572.3	2393.6	889.9	515.7	15.48	374.2	5.26
Ianuarie 2005	5144.9	2695.0	2449.9	764.0	380.5	15.71	383.5	5.18
Februarie	5297.5	2802.0	2495.5	760.5	449.5	15.40	311.0	5.33
Martie	5439.5	2901.5	2538.0	857.5	480.6	14.37	376.9	5.28
Aprilie	5644.1	3047.7	2596.4	746.5	364.6	13.90	381.9	5.13
Mai	5755.0	3155.4	2599.6	730.6	392.2	13.35	338.4	5.24
Iunie	5875.0	3260.7	2614.3	861.3	461.3	13.19	400.0	5.08
Iulie	5896.3	3391.3	2505.0	830.5	440.7	12.96	389.8	5.13
August	6215.4	3494.7	2720.7	989.3	438.4	12.78	550.9	5.11
Septembrie	6305.7	3596.2	2709.5	953.5	469.3	12.29	484.2	5.04
Octombrie	6281.0	3443.7	2837.3	865.0	440.5	12.28	424.5	5.06
Noiembrie	6465.6	3590.8	2874.8	951.3	517.9	11.80	433.4	5.14

Volumul depozitelor la termen în MDL atrase în luna noiembrie a constituit 517.9 mil. lei, fiind cu 77.4 mil. lei superior celui din luna octombrie 2005. Această majorare a fost determinată de creșterea volumului depozitelor atrase de la persoane juridice cu 35.1 mil. lei (44.3 la sută) și a volumului celor atrase de la persoane fizice cu 42.3 mil. lei (11.7 la sută).

În același timp, ponderea depunerilor la termen ale persoanelor fizice s-a micșorat cu 4.1 puncte procentuale față de luna octombrie, până la nivelul de 77.9 la sută din volumul total al depozitelor în moneda națională atrase pe parcursul lunii gestionare.

Graficul nr. 10. **Structura depozitelor la termen în MDL atrase de bănci**

În structura depozitelor la termen atrase în moneda națională, depunerile cu termene de la 3 până la 6 luni au deținut în continuare ponderea majoră (45.9 la sută), care a crescut cu 2.1 puncte procentuale față de luna precedentă. Totodată, ponderea depunerilor cu termene de la 1 până la 3 luni a manifestat o tendință diametral opusă, micșorându-se cu 2.0 puncte procentuale, până la nivelul de 6.5 la sută din total (graficul nr. 10).

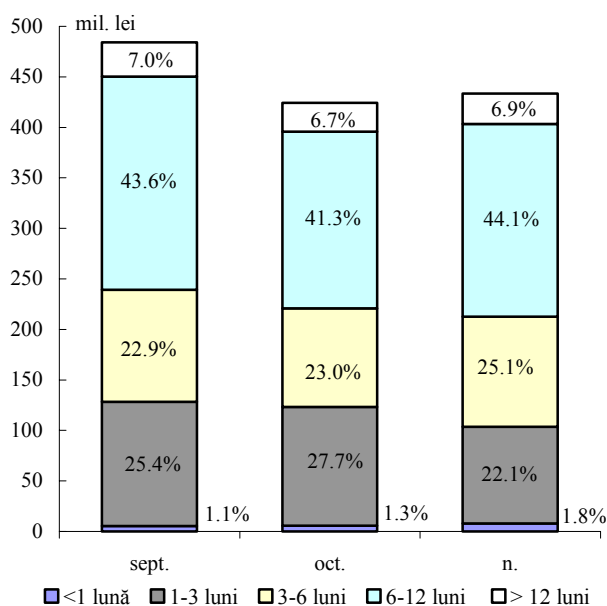
În luna noiembrie **rata medie a dobânzii la depozitele la termen în MDL** a scăzut

cu 0.48 puncte procentuale, constituind 11.80 la sută (9.89 la sută pentru persoane juridice și 12.34 la sută pentru persoane fizice, în comparație cu 10.64 la sută și 12.64 la sută, respectiv, în luna octombrie 2005).

Soldul depozitelor la termen în valută străină s-a majorat cu 37.5 mil. lei (1.3 la sută), alcătuind 2874.8 mil. lei, ca rezultat al creșterii soldului depunerilor în valută străină ale agenților economici cu 18.3 mil. lei, sau cu 6.8 la sută, precum și a soldului depozitelor persoanelor fizice cu 19.2 mil. lei, sau cu 0.8 la sută.

În perioada gestionară **volumul depozitelor la termen în valută străină** a constituit 433.4 mil. lei, majorându-se cu 8.9 mil. lei (2.1 la sută) din contul creșterii depunerilor persoanelor fizice cu 29.6 mil. lei, sau cu 7.9 la sută, atunci când cele ale persoanelor juridice au scăzut cu 20.7 mil. lei, sau cu 42.6 la sută.

Graficul nr. 11. Structura depozitelor la termen în valută străină atrase de bănci

Modificările în structura pe termene a depozitelor atrase în valută străină comparativ cu luna octombrie 2005 relevă o creștere mai accentuată (cu 2.8 puncte procentuale) a ponderii depozitelor pe termene de la 6 până la 12 luni, atingând nivelul de 44.1 la sută din totalul depozitelor atrase în luna noiembrie 2005, pe seama reducerii celor cu termene de la 1 până la 3 luni până la un nivel de 22.1 la sută din total (graficul nr. 11).

În perioada de raportare **rata medie a dobânzii la depozitele în valută străină** s-a majorat ușor, cu 0.08 puncte procentuale, constituind 5.14 la sută (la nivelul de 3.80 la sută pentru persoane juridice și pentru persoane fizice – 5.23 la sută).

Dinamica indicatorilor monetari

Baza monetară* s-a micșorat cu 6.6 la sută (409.8 mil. lei) în luna noiembrie 2005 și a constituit 5761.9 mil. lei. Reducerea bazei monetare a fost determinată preponderent de evoluția activelor interne nete ale BNM.

În structura bazei monetare ponderea banilor în circulație s-a majorat de la 71.0 la sută în luna octombrie până la 74.5 la sută în luna noiembrie. În același timp, cota-parte a rezervelor băncilor s-a redus de la 29.0 la sută până la 25.5 la sută.

* Baza monetară include banii în circulație (în afara băncilor), rezervele bancare (rezervele băncilor în lei menținute în conturile corespondente la Banca Națională a Moldovei și numerarul în casele băncilor) și depozitele la vedere ale altor organizații la Banca Națională a Moldovei.

Masa monetară M2 (masa monetară în lei) pe parcursul perioadei gestionare s-a majorat cu 98.2 mil. lei, sau cu 1.0 la sută, până la 10337.0 mil. lei. În același timp, **masa monetară M3** a crescut cu 18.7 mil. lei, sau cu 0.1 la sută și a constituit 14768.8 mil. lei la 30 noiembrie 2005.

Creșterea indicatorului M2 a fost determinată de majorarea soldului depozitelor în moneda națională cu 190.7 mil. lei (3.3 la sută). Totodată, s-a redus volumul numerarului în circulație cu 91.5 mil. lei (2.1 la sută) și soldul instrumentelor pieței monetare - cu 1.0 mil. lei.

Depozitele în valută străină s-au micșorat cu 79.4 mil. lei (1.8 la sută). Exprimare în USD, acestea s-au redus cu 12.0 mil. USD, sau cu 3.4 la sută. Ponderea depozitelor în valută străină, recalculat în lei, în volumul total al masei monetare, s-a redus de la 30.6 la sută în luna octombrie până la 30.0 la sută în luna noiembrie 2005.

Schimbările în structura masei monetare sunt reflectate în tabelul nr.8.

Tabelul nr. 8. Evoluția structurii masei monetare la sfârșitul perioadei (mil. lei)

Componentele masei monetare	Dec. 2004	Pond. %	Oct. 2005	Creșt. %	Pond. %	N. 2005	Creșt. %	Pond. %
MASA MONETARĂ (M3)	11719.65	100	14750.10	-1.2	100	14768.80	0.1	100
MASA MONETARĂ (M2)	8137.00	69.4	10238.89	-2.5	69.4	10337.03	1.0	70.0
BANI ÎN CIRCULAȚIE	3699.91	31.6	4383.39	0.8	29.7	4291.85	-2.1	29.1
DEPOZITE LA VEDERE ÎN MONEDA NAȚIONALĂ	1864.33	15.9	2410.74	-5.8	16.3	2454.30	1.8	16.6
- ale persoanelor juridice	1593.23	13.6	1967.54	-8.0	13.3	1957.53	-0.5	13.2
- ale persoanelor fizice	271.10	2.3	443.20	5.1	3.0	496.77	12.1	3.4
DEPOZITE LA TERMEN ÎN MONEDA NAȚIONALĂ (inclusiv pe termen lung)	2572.30	21.9	3443.67	-4.2	23.4	3590.82	4.3	24.3
- ale persoanelor juridice	545.85	4.6	573.39	-13.5	3.9	581.11	1.3	3.9
- ale persoanelor fizice	2026.45	17.3	2870.28	-2.1	19.5	3009.71	4.9	20.4
DEPOZITE ÎN VALUTĂ STRĂINĂ	3582.65	30.6	4511.21	1.9	30.6	4431.77	-1.8	30.0
- ale persoanelor juridice	1068.35	9.1	1226.91	-3.2	8.3	1136.62	-7.4	7.7
- ale persoanelor fizice	2514.30	21.5	3284.30	4.0	22.3	3295.15	0.3	22.3
INSTRUMENTELE PIEȚEI MONETARE	0.46	0.0	1.09		0.0	0.06		0.0

Activele externe nete (convertibile) ale sistemului bancar s-au micșorat cu 23.5 mil. USD, totalizând 504.7 mil. USD. În structura acestora, activele externe nete ale BNM au scăzut cu 12.7 mil. USD, iar cele ale băncilor - cu 10.8 mil. USD.

Rezervele valutare ale sistemului bancar au însumat 676.1 mil. USD, micșorându-se cu 25.2 mil. USD față de luna octombrie. **Rezervele internaționale ale BNM** s-au redus cu 16.1 mil. USD, până la nivelul de 568.3 mil. USD. Obligațiunile externe ale sistemului bancar au constituit 171.4 mil. USD, inclusiv ale BNM (față de FMI) – 95.5 mil. USD*.

Activele interne nete ale sistemului bancar s-au majorat cu 199.2 mil. lei (2.5 la sută). În luna noiembrie cererile de plăți față de Guvern ale sistemului bancar s-au micșorat cu 76.9 mil. lei, inclusiv cele ale BNM – cu 165.4 mil. lei, iar cele ale băncilor au crescut cu 88.5 mil. lei.

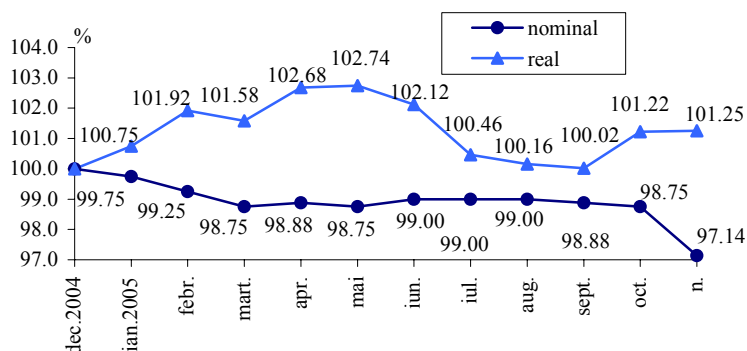
* inclusiv dobânda calculată

Piata valutară

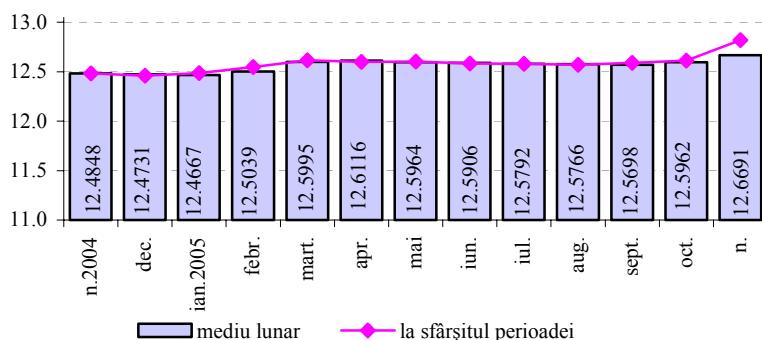
Pe parcursul lunii noiembrie 2005 politica valutară a Băncii Naționale a Moldovei a fost orientată spre atenuarea fluctuațiilor excesive ale cursului de schimb al monedei naționale în termeni nominali, consolidarea rezervelor valutare internaționale, deservirea continuă a datoriei externe a statului și asigurarea eficienței politicii monetare și valutare.

În luna noiembrie **cursul oficial de schimb** al leului moldovenesc față de dolarul SUA s-a depreciat de la 12.6136 MDL pentru 1 USD la începutul lunii până la 12.8211 MDL pentru 1 USD la finele lunii.

Graficul nr. 12. Evoluția lunară a cursului de schimb nominal și real (dec.2004 =100)

Graficul nr. 13. Cursul de schimb MDL/USD

Comparativ cu luna decembrie 2004 leul moldovenesc a marcat o depreciere cu 2.86 la sută în termeni nominali și o apreciere cu 1.25 la sută în termeni reali* (graficul nr. 12). Cursul oficial de schimb mediu lunar al leului moldovenesc față de dolarul SUA s-a depreciat de la 12.5962 MDL în luna octombrie până la 12.6691 MDL pentru 1 USD în luna noiembrie 2005 (graficul nr. 13).

Volumul total de dolari SUA tranzacționați în luna de referință pe piața interbancară de către bănci a constituit 85.3 mil. USD, în scădere cu 17.2 mil. USD față de luna

octombrie. În luna noiembrie rulajul Băncii Naționale a Moldovei pe piața interbancară a constituit 6.2 mil. USD, față de 9.0 mil. USD în luna octombrie 2005.

Cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc față de euro s-a apreciat de la 15.1499 MDL în luna octombrie până la 14.9598 MDL pentru 1 euro în luna noiembrie 2005. La începutul lunii cursul oficial al leului moldovenesc față de euro a constituit 15.1874 MDL, iar la sfârșitul lunii noiembrie – 15.1494 MDL pentru 1 euro.

Cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc față de rubla rusească s-a apreciat de la 0.4411 MDL în luna octombrie până la 0.4406 MDL pentru 1 rublă rusească în luna noiembrie. La începutul lunii cursul oficial al leului moldovenesc față de rubla

* cotare indirectă (USD/MDL)

rusească constituia 0.4421 MDL, iar la sfârșitul lunii – 0.4461 MDL pentru 1 rublă rusească.

Rulajul total al tranzacțiilor încheiate contra MDL pe piața valutară internă în luna noiembrie a fost de 568.7 mil. USD, fiind cu 3.5 la sută inferior celui înregistrat în luna octombrie 2005. Cumpărările de valută străină pe piața valutară internă (contra MDL) pe parcursul lunii noiembrie au constituit 280.1 mil. USD, iar vânzările – 288.6 mil. USD.

Din rulajul total tranzacțiile în dolari SUA au constituit 70.2 la sută, în euro – 24.9 la sută, în ruble rusești – 4.3 la sută, în hrivne ucrainene – 0.5 la sută și în lei românești – 0.1 la sută.

Stocul *datoriei externe publice și public garantate* la situația din 30 noiembrie 2005 a constituit 766.56 mil. USD (inclusiv arieratele de dobândă și creditele acordate de FMI, tabelul nr. 9).

Tabelul nr. 9. Datoria externă publică și public garantată (mil. USD)

	Sold la 31.10.2005	Noiembrie 2005				Sold la 30.11.2005
		intrări	rambursări	arierate de dobândă	diferența de curs	
Datoria externă publică,	731.40	2.03	1.34	0.00	-10.43	721.66
inclusiv față de FMI	98.34	0.00	1.34	0.00	-1.74	95.26
Datoria externă public garantată	45.62	0.00	0.00	-0.02	-0.70	44.90
Total datorie externă publică și public garantată	777.02	2.03	1.34	-0.02	-11.13	766.56

Stocul datoriei externe publice și public garantate s-a micșorat în mărime nominală cu 10.46 mil. USD. La modificarea stocului au contribuit tragerile în sumă de 2.03 mil. USD, rambursările de 1.34 mil. USD, achitarea arieratelor de dobândă în sumă de 0.02 mil. USD și diferența de curs de 11.13 mil. USD rezultată din aprecierea cursului dolarului SUA față de alte valute.

La 30 noiembrie 2005 stocul total al arieratelor (inclusiv acumulate în anii precedenți) a însumat 36.6 mil. USD.

Stocul datoriei externe private negarantate de stat (inclusiv arieratele de dobândă) la 30 noiembrie 2005 a constituit 527.67 mil. USD (sursa: DMFAS 5.2.).